

Kriv je čovjek, a ne proizvod

Na pitanje kako napisati uspješnicu, nijedan vam autor neće znati odgovoriti. Pa ni ovaj autor ne zna odgovoriti zašto je njegov članak »Zabrane i naredbe« (Vjesnik, 14. siječnja) preveden ne samo na engleski nego i na poljski, mađarski pa i na srpski gdje su plastične vrećice postale plastičnim kesama.

Održana su i predavanja u Zagrebu i Sisku pod istoimenim nazivom. U ta je predavanja uključena jedna »povjerljiva« vijest iz New Yorka. »Ujedinjeni će narodi putem FAO-a i Codexa alimentariususa zabraniti uporabu tekuće i čvrste nafte u pomorstvu. Nafta ozbiljno ugrožava podmorski ekosustav.«

Trenutni guru hrvatskih ekologa nedavno nas je obavijestio da Jadranom pliva naftna mrlja triput veće površine od otoka Krka, a da o količinama čvrste nafte, plastičnog otpada i ne govori.

Odakle »povjerljiva« vijest? Analički je sastavljena od tekstova ugledna autora na stranicama ovog dnevnika, dr. I. Tijardovića. On je u jednom tekstu napisao da, prema nalogu brodogovlasnika, zapovjednici brodova umjesto da naftu i ulje iskrcaju na kopno na pročišćavanje, bacaju ih u more. Iz sličnih razloga brodovi bacaju, uključujući plastični, otpad u more. I izazivaju bijes pučanstva prema plastici i nafti.

Pitanje je puno ozbiljnije nego što proizlazi iz ove smišljene vijesti iz New Yorka. Organizacija pod nazivom *Global Plastics Associations* objavila je Deklaraciju o rješavanju pitanja otpada koje završi u moru. U potpisu je navedeno 40 organizacija, uključujući Hrvatsku gospodarsku komoru. Navode se neke najvažnije točke iz te deklaracije.

»Plastika osjetno pridonosi ostvarivanju društvenih ciljeva, uključujući korist od očuvanja energije i resursa te zaštiti potrošača. Inovacijama na temelju plastike doprinosi se poboljšanju zdravlja, sprječava kvarenje hrane i poboljšava kvaliteta života. Da bi društvo iskoristilo te prednosti plastike, mora se osigurati optimalna uporaba kako plastični otpad ne bi štetio okolišu, pa time i podmorskome ekosustavu. (...) Plastika ne pripada podmorskome ekosustavu i ne smije se odlagati u podmorje, mora biti odgovorno upotrebljavana, ponovno upotrebljena, reciklirana i na kraju energijski oporabljena zbog njene visoke energijske vrijednosti. (op. a. to je tzv. koncept 4R: *responsibly used, reused, recycled and recovered*). (...) Ocjenjuje se da je plastika u podmorju rezultat slabe ili nedovoljne brige o ispravnom gospodarenju otpadom. To je vrlo velik i kompleksan problem koji trebaju rješavati vlade, lokalne uprave nevladine organizacija itd. *Global Plastics Associations* smatra da se opterećenje podmorja otpadom mora rješavati u sklopu javno-privatnog partnerstva, suradnjom sa znanstvenicima, odgovarajućom promidžbom postojećih i potrebnih zakona, poučavanjem lokalne uprave kako optimalno pristupiti tom zadatku, korištenjem mogućnosti recikliranja i energijske reciklaže.

Izvršenje tih zadataka zahtijeva trajnu suradnju svih u dobroj vjeri. Ove organizacije dat će svoj doprinos tom izvršenju i poziva ostale da se uključe u optimalno gospodarenje otpadom na moru i daju svoj doprinos.«

Tako *Global Plastics Associations*, a mi? Ne zaboravimo da je Deklaraciju potpisala i Komora. Trebamo realno sagledati problem. Polietilenske vrećice, čašice za jogurt, gumeni pneumatici, ali i školjke osobnih vozila, ne dolaze same u podmorje. Dolaze zbog našeg neodgovornog djelovanja. Ne krivi proizvod, ma od kakva materijala bio, jer kriv je čovjek.

Igor Čatić, Zagreb